

i rozumu, którego procedury wykazują swą przydatność w czynnościach odtwórczych (kontekst uzasadniania). Proces poznawczy – jakim jest proces badania naukowego – jest przede wszystkim procesem tworzenia; pozaracjonalne czynności twórcze nie przebiegają w granicach świadomości, a sam akt twórczy jest dziełem intuicji. Proces poznawczy w swym aspekcie twórczym – jak każdy proces twórczy – jest sięganiem w akcie intuicji po treści archetypowe, przynależne do porządku myślenia mityczno-metafizycznego.

Ta intuicjonistyczna koncepcja nauki nie tylko wyznacza status teorii naukowej odmienny od tych, na jakie skazują teorię inne – wcześniej rozważane tu filozoficzne koncepcje nauki, ale też relacja, w jakiej pozostaje teoria do mitu, jest w tej koncepcji diametralnie odmienna: nie ma teorii naukowej bez treści mityczno-metafizycznej. Treści te nie tylko nie są „subiektywnymi wyobrażeniami”⁸ – zanieczyszczeniami, z których myśl ludzka oczyszcza się w miarę postępu wiedzy naukowej (zgodnie z scjentystyczno-racjonalistyczną opcją interpretacji roli mitu w kulturze), ale to właśnie dzięki tym treściom nauka (i kultura w ogóle) się rozwija.

BIBLIOGRAFIA

- Carnap R.: *Filozofia jako analiza języka nauki*, PWN, Warszawa 1969.
Feyerabend P.: *Jak być dobrym empirystą*, PWN, Warszawa 1979.
Kołakowski L.: *Obecność mitu*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 1994.
Motyka A.: *Nauka a nieświadomość*, Leopoldinum, Wrocław 1998.
— *Rozum i intuicja w nauce*, Eneteia, Warszawa 2005.

ON THE STATUS OF SCIENTIFIC THEORY

Summary

The status of scientific theory is determined by a philosophical conception of science. The article seeks to present the different status of scientific theory in a comparative analysis of philosophical conceptions of science (inductivism, hypothetism, paradigmaticism and intuitionistic conception of science).

Summarised by Author

⁸ Wyobrażenia archetypowe (obrazy, symbole i idee) są treściami nieświadomości zbiorowej, a więc tej części ludzkiej *psyche*, która nie jest wyłączną własnością jednostki.

Słowa kluczowe: teoria, mit, rozum, intuicja.

Key words: theory, myth, reason, intuition.

Information about Author: Prof. Dr. ALINA MOTYCKA – Department of Theory of Cognition and Philosophy of Science, Institute of Philosophy and Sociology, Polish Academy of Sciences; address for correspondence: ul. Nowy Świat 72, PL 00-330 Warszawa; tel. +48 22 635 36 24.